

EDINOST

Uredništvo: Trst, ul. Prilazna 20. I. nadstropje. Telefon: 11-57.
Za izdajanje: Trst, ul. Prilazna 20. I. nadstropje. Telefon: 11-57.
Za izdajanje: Trst, ul. Prilazna 20. I. nadstropje. Telefon: 11-57.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v število ene kolone (72 mm.). — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 cent. — Oglasi, ki so namenjeni za oglaševanje v Trstu, se računajo po 1. — Oglasi denarnih zavodov po 1.2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa 1.2. — Oglasi, namenjeni za oglaševanje v Trstu, se računajo po 1.2. — Oglasi, namenjeni za oglaševanje v Trstu, se računajo po 1.2. — Oglasi, namenjeni za oglaševanje v Trstu, se računajo po 1.2.

Uprava in upravitelji

Upamo, da se vedno velja stavek, da javna uprava nima namena služiti upraviteljem, ampak upravljanjem ljudstvu. Včasih je bilo v zgodovini tega ali drugega naroda drugače, narobe; posamezni upravitelji javnih zadev so smatrali svojo nalogo kot osebno zadevo, moč, katero so imeli, so uporabljali le v to, da zasledujejo svoje osebne koristi in da si zaslužijo ljudstvo. Toda tak način upravljanja ni nikoli imel življenjske sile v sebi; in tudi če je trajal skozi cele zgodovinske dobe, je končno vendar izginil. Odstranila je tako upravljanje prevdarnost prosvitljenih reformatorjev, a kjer se niso našli reformatorji, tam se je vzdignila zaslužnja ljudska sila sama ter pomela z upravo, ki je bila proti interesu ljudstva. Javna uprava je umeten stvar, kot tak mrtev, med tem ko je ljudstvo, njegove sege in navade, njegove gospodarske in kulturne potrebe, njegove zahteve duha in srca nekaj živega, večnega. Le taka uprava, kakršna se tem živim činjenicam v ljudstvu prilagaja, jih modro urejuje, upravlja, se more vzdržati. Uprava, ki hoče iti svojo pot, ki hoče ustvarjati, mesto da bi upravljala, mora prejeti ali sesti priti v ostro navzkrižje z živim življenjem in mora, kot umeten stvar, izginiti.

Kako je pri nas? Mi, kot pripadniki slovenskega naroda, poznamo dušo in telo svojega naroda nekoliko bolje nego gospodje v Rimu, poslušamo bolj od blizu, v bolj zaupnem pogovoru in z večjim zanimanjem njegove želje in pritožbe in sodeč po misljenju ljudstva, ki je končno edino merilo za javno upravo, lahko trdimo, da se javna uprava v naši deželi ne ozira na potrebe in želje ljudstva, da gre svojo pot in da je kljub svoji dobri organizaciji slaba. Pustimo zunanje uspehe, kakor sfigurnost v deželi, funkcioniranje prometnih sredstev itd. To so le delni pojavi javne uprave, niso bistvo uprave. Dejstvo je, da v našem ljudstvu manjka pravo zaupanje v javno upravo. Preveč moči ima pri nas uradni prvi inštanc. Nimanje v sebi zavesti, da je nad uradnikom višja instanca, katera v danem upravnem sporu sodi nad strankama, stoječ na svojem lastnem stališču, ampak imamo zavest, da višje instance nekako krijejo uradnika ter se postavljajo na eno stran proti ljudstvu. Močnega imajo tu oblastva, kljub kratki dobi petih let upravljanja, že nesrečno, za nas nevarno tradicijo. Zgodovinsko dejstvo je, da italijanska javnost naših krajev, našega ljudstva ni nikoli poznala in znano je, da je prišla leta 1918. italijanska vojska v našo deželo z zavestjo, da pride če ne med sovražno, vsaj med tuje ljudstvo, pri katerem je na mestu previdnost, nezaupnost. Nadaljni razvoj stvari na tem položaju ni mnogo zboljšal. Neumno in za naš zrel narod žaljivo bi bilo trditi, da si naš narod ni želel biti zedinjen z ostalim delom naroda v lastni državi. To željo so videla tudi italijanska oblastva in prvotna nezaupnost in previdnost je ostala.

Prišla je aneksija. Naš narod je tu pošteno črto pod prejšnje račune, katere je likvidiral, priznal je zgodovinsko dovršeno dejstvo ter se z zaupanjem obrnil do svojih novih oblastev, do svoje nove države. Naša javna uprava pa ni sledila našemu narodu, ostala je na svojem prejšnjem stališču nezaupnosti in previdnosti, ostala je pri mladi, pogubonosni tradiciji aneksijske dobe. So izjeme. Marsikje imamo dobre uradnike, kateri svojo zvišeno nalogo pojmujejo s pravim razumom in srcem in posledica je, da je v dotičnem okrožju v pravi red, pri ljudstvu zadovoljnost. Za-

nimivo in značilno je, da se nahajajo taki dobro upravljeni in zadovoljni kraji tam, kjer je ljudstvo čisto slovensko, kjer ni domačih tujerodnih elementov z avstrijskimi tradicijami po geslu divide et impera, kjer skratka ni — ven s trdo besedo — podpihovalcev, katerim uradnik, ki je prišel iz notranjosti Italije z najboljšo voljo, veruje, ker slučajno govorijo njegov jezik. Te izjeme potrjujejo le našo izjavo, da se naše ljudstvo zaveda dovršenega čina in da to ljudstvo tvori izvrstno, voljno podlago za dobro, koristno upravo. Kljub vsem pogreškom naše javne uprave, kljub vsemu ustmenemu in pismenemu toženju, češ našo upravo, je na drugi strani dejstvo, da ima dober uradnik, ki je v svoji službi žrtvoval življenje, že danes na čisto slovenski zemlji spomenik na javnem trgu, postavljen od slovenskih rok. Naše ljudstvo zna torej razlikovati med dobrim in slabim uradnikom, med dobro in slabo upravo. Danes leži v tržiški bolnišnici javen funkcionar, Italijan po rodu, kateri je vršil svojo funkcijo med slovenskim ljudstvom v splošno zadovoljnost. Postal je žrtev nesrečnega slučaja. Ob njegovih postelji se zbirajo dan za dnem, poleg ožjih prijateljev, Slovenci, ki ga cenijo kot uradnika, a pri kraških ognjiščih ljudstvo s skrbjo vprašuje, kdaj bo ozdravel in se vrnil.

Dovolj s primeri. Naš cilj ni, da bi z izjemi spreobrnil posameznega uradnika, naša želja je, da bi se menjal sistem. Primeri so nam služili le v to, da je podlaga dana za drug, boljši sistem. Vprašanje je namreč, ali bo sistem uprave, ki se izvaja v naši deželi, dovedel do cilja, ki so si ga postavili v Rimu: do asimilacije. Prva, ki se mora asimilirati, je javna uprava. Dokler se uprava ne asimilira narodu, se tudi narod ne bo nji; če bo uprava delala razlike, jih bo Slovenec občutil. Do asimilacije, do prave duševne asimilacije, da bi narod rekel: to je moj uradnik, uprava, ki meni koristi, na ta način ne pride nikoli.

Italija, dežela premožnih lepih, visokih tradicij, nima ene tradicije: upravne tradicije. Manjka ji enotni, tekoni stoletij izklesani upravní aparat. To vidimo iz življenja starih italijanskih pokrajin, kjer še danes ni izrečena zadnja beseda glede javne uprave. V naši pokrajini pa stoji Rim še pred novim problemom: V naši deželi živi močna kulturno, gospodarsko in politično visoko razvita tujerodna manjšina. Zaman je tu blesteča, a lažna fraza o 40 milijonih Italijanov in neznatnem pol milijonu Slovanov. Če bi nas pol milijona Slovanov živelo nekeje v Kampeniji ali Toskani, bi ta fraza mogla imela nekaj veljave. Toda mi živimo ob meji, v skrajnem kotu Italije, na vratih slovenskega Balkana. Problem uprave v naši deželi je eden najtežjih, kar jih ima sodobna Italija, in se nikakor ne da odpraviti s prvo formulco, ki ravno šine kakemu ministru skozi še tako močnejši možgani. Nočemo na drugi strani trditi, da je naša formula, da so naši predlogi edino pravilni in zveličavni. Naša trditve se glasi, da ga ni človeka, ki ni vlade, ki bi tako težko in važno vprašanje, kakor je uprava v obmejni, narodno mešani pokrajini, kar čez noč rešila. Tu je treba potrpežljivega, modrega poskušanja, močnejše leži vsa tajnost uprave v taki pokrajini v vztrajnem, previdnem reformiranju. A današnja uprava pri nas s svojo petletno tradicijo je taka, da že kliče: Menjati je treba! Pri vseh dobrih prometnih sredstvih itd. je ljudstvo nezadovoljno. In to ni in ne more biti cilj moderne javne uprave.

Pogajanja za Reko

Interpelacija demokratov o reški krizi. — Pašičevo pismo izročeno v Rimu. — Vesti o sestanku med Pašičem in Mussolinijem

BEOGRAD, 20. Sinoči so gg. Ljuba Davidović, Svetozar Pribičević, Kosta Timotijević, dr. Krizman, dr. Kumanudi, Veselav Wilder, dr. Grisogono in dr. Sumenković s tovariši v imenu demokratskega kluba poslali ministrskemu predsedniku in namestniku ministra inostranskih del dr. Periću nastopno interpelacijo:

V čl. IV. rapalske pogodbe, sklenjene med kraljevino Italijo in kraljevino SHS, se priznava popolna svoboda neodvisni reški državi ter se obe državi obvezujeta, da bosta to svobodo spoštovali večne čase. V čl. V. je predvidena paritetna komisija, ki bo v terenu določila meje reške države. V slučaju nesporazuma je predvidena arbitražna predsednika švicarske konfederacije. Končno se je dne 23. oktobra 1922. dosegel v Rimu sporazum za izvršitev rapalske pogodbe ter se je določila kompetenca paritetne komisije. Naloga komisije je bila v glavnem, da organizira reško državo na temelju čl. IV. rapalske pogodbe in tu velja odredba o arbitraži predsednika švicarske republike za slučaj nesporazuma. To je pravna situacija, ki ima veljati v takozvanem reškem vprašanju in ki ima to prednost, da je za jugosl. državo stvar jasna in določena. Zaljubog pa je vse, kar se je v reškem vprašanju zgodilo v zadnjem času, v absolutnem protislovju s to pravno situacijo, ter v ogromno škodo za interese neodvisne reške države in za interese kraljevine SHS. Paritetna komisija se je razstala, ker ji ni bilo moč izvršiti posle vsled re-

tiranih zahtev kraljevine Italije, ki namesto direktno ali indirektno pogaziti jasne odredbe rapalske pogodbe. Nasprotni taktiki delegatov in kraljevine Italije se žal ne more konstatirati energična in konsekventna politika niti pri naših delegatih, niti pri naši vladi. V momentu, ko se je naša vlada nahajala na razpotju, ali naj zahteva arbitražo švicarskega predsednika, kar bi bilo v skladu s pravnimi predpisi in pojmi mednarodnega prava in vsled česar se je verjetno tudi registrirala rapalska pogodba pri Društvu narodov, ali pa naj, zapustivši ta sigurni pravni teren, gre ponovno na politično polje z mučnimi in dolgimi pogajanjimi z vlado kraljevine Italije, — se je pripetil na Reki dogodek, ki ima namen, da uniči naš pravni položaj in ga oteži z direktnimi političnimi pogajanjimi. Vlada kraljevine Italije je z enostavnim aktom in ne da bi bila popreje obvestila našo vlado, postavila dne 17. t. m. za vrhovnega administrativnega in vojnega upravnika neodvisne reške države italijanskega senatorja in generala Giardinija ter na ta način prevzela v svoje roke celokupno življenje reške države, kar v svojih posledicah pomenja akt popolne okupacije.

Z ozirom na vse to vlagamo nastopno interpelacijo na ministrskega predsednika in zastopnika ministra za zunanje zadeve: 1.) Ali smatra kraljeva vlada, da je prevzeta celokupnega državnega življenja Reke v roke italijanske vlade kršitev rapalske pogodbe in ostalih sporazumov, zaključenih v zvezi s to pogodbo in kaj misli storiti, da se to kršenje odstrani?

2.) Ali registriranje rapalske pogodbe pri Društvu narodov pomeni namen kr. vlade, da ostane na pravnem terenu in izvršuje politiko stroge in točne izvršitve mednarodnih pogodb, za kar se je v ostalem obvezala s svojimi deklaracijami v skupščini.

3.) Ali so točne vesti, po katerih kaže vlada gotovost, da hoče preko tega jasnega kršenja rapalske pogodbe stopiti v pogajanja glede nekega novega predloga, s katerim se negira rapalska pogodba in po katerem bi se naša vlada pogajala o svojem lastnem ozemlju Barosa in Delte, odstopajoč zato kraljevini Italiji teritorij reške države?

4.) Ako so točne vesti, objavljene v inozemskih listih, da je Italija, priznavajoč veljavnost rapalske pogodbe, v načelu in v vsakem slučaju v naprej odklonila arbitražo, predvideno v tej pogodbi, kaj namerava storiti vlada, da se v tem pogledu zagotovi izvršitev te arbitraže, ki je nedvomno eno od najzanesljivejših sredstev, da se naš spor z Italijo reši na pravni podlagi?

5.) Kakšen je naš mednarodni položaj v tem vprašanju in kaj je storila vlada, da nam zagotovi potrebne simpatije in podporo pri naših prijateljih in zaveznikih?

6.) Ali ima vlada namen, da opusti dosedanja metodo nejasnega kolebanja in zapiranja oči pred nepopolnimi dejstvi ter da potom parlamenta obvesti narod o vseh detaljih tega vprašanja, ki tako globoko zadira v interese naše države?

Na temelju čl. 72. pravilnika nam je čast predlagati, da se tej interpelaciji prizna prvenstvo. — (Slede podpis).

Antoničević izročil Mussoliniju Pašičevo pismo

RIM, 21. Sinoči je poslanik Antoničević izročil Mussoliniju pismo jugoslovenskega ministrskega predsednika Pašiča. Pismo je po svoji obliki zelo priručno ter predloča potrebo nadaljnjih pogajanj med obema državama za rešitev reškega vprašanja.

BEOGRAD, 21. V diplomatskih krogih se mnogo govori o tem, da bo tekoni prihodnjega meseca Pašič obiskal Mussolinija v Rimu. Politični krogi z vladne strani zatrdjujejo, da bodo vse sporne točke med Jugoslavijo in Italijo v kratkem definitivno urejene. Iz vladnih krogov se celo čuje, da bo jugoslovenski kralj potoval še letos v Rim, da bi se uradno poslovala laškega kralja, ki mu bo obisk vrnil v Beogradu. Baje se že vrše za to potrebne priprave.

PARIZ, 21. Poročevalec lista «Matin» javlja iz Beograda: Ze pet dni se med Rimom in Beogradom izmenjavajo note, da bi se dosegel sporazum v nastopnih dneh.

1.) Aneksija Reke in njene okolice po Italiji. Za to bi Italija priznala suvereniteto Jugoslavije na baroško luko in Delto.

2.) Med Italijo in Jugoslavijo bi se v Sloveniji izvršila korektura meje v korist Jugoslavije in bi se ustvarila za Jugoslavijo svobodna cona v reški luki.

3.) Takoj bi se sklenila med obema državama trgovinska pogodba, ki bi uredila gospodarske in trgovinske odnose med Italijo in Jugoslavijo.

4.) Sklenila bi se politična in vojaška pogodba, po kateri bi se ustvarilo sodelovanje Italije in Jugoslavije na Balkanu in v Srednji Evropi. Ta pogodba bi ostala tajna in bi tudi določila, da Jugoslavija na Jadranu ne sme imeti vojnega brodograja.

Otvoritev jesenskega zasedanja jugosl. skupščine

Demokratska interpelacija o Reki danes na dnevnem redu

BEOGRAD, 21. Včeraj ob 10.20 je predsednik Ljuba Jovanović otvoril sejo narodne skupščine. Vlada je predložila zakonski predlog o proračunskih dvanajstih za oktober, november in december. Predsednik je sporočil skupščini, da se je 6. t. m. ob 2.55 rodil prestolonaslednik, čigar rojstvo je kot predsednik skupščine prisostvoval z ministri. To rojstvo daje nova jamstva za srečen razvoj države. Narodni poslanci so stoji poslušali sporočilo in na predsednikov poziv vzkliznili: «Živel prestolonaslednik!»

Sledilo je čitanje ukazov o imenovanju namestnikov posameznim ministrom, ki so odsotni. Nato se je predsednik spomnil umrlega nar. poslanca Ivana Evetovića (bunjevca).

Po prečitanih poročila finančnega odbora o zakonskem predlogu glede novega zakona o takсах so bile razne prošnje in pritožbe izročene pristojnim odborom. Poslanec Ljuba Davidović in tovariši so vložili predlog o državni podpori rodbinam vojvode Putnika in vojvode Mišića. Zakonskemu predlogu o budžetnih dvanajstih za oktober, november in december je bila z glasovi radikalov, Nemcev in džemijeta priznana nujnost. Poslanec dr. Bošković je vložil interpelacijo o brezplačni izročitvi zemlje dobrovolcem.

Nato je tajnik prečital interpelacijo demokratskih poslancev na ministrskega predsednika in zunanega ministra glede reškega vprašanja. Med čitanjem je opozicija burno protestirala proti akciji Italije na Reki. Vihar ogorčenja je nastal, ko je predsednik naznanil, da pride ta interpelacija na dnevni red šele tedaj, ko se doseže sporazum z vlado. Opozicija je zahtevala, da mora priti takoj na dnevni red.

Ko se je zbornica pomirila, so bile prečitane zahteve ministra pravde o izročitvi nekaterih poslancev sodišču, med njimi več Radičevcev.

Tudi poslanec Voja Lazić je izročil vprašanje o položaju na Reki, v katerem se pritožuje, da vlada ni izdala nobenega obvestila, ali je Reka okupirana ali anektirana. Dolžnost vlade je, da narod obvesti o tem, kajti narod se ne boji italijanskih groženj. Lazić zahteva, da zastopnik zunanega ministra stvar takoj razjasni.

Predsednik je prešel nato na razna vprašanja posameznih poslancev na ministrski, ki so odgovarjali. (Pribičević: «To je seveda važnejše kot reško vprašanje!»)

Za prihodnjo sejo, ki se bo vršila danes, je bil predlagan sledeči dnevni red: Volitev odbora za proučevanje gospodarskih konvencij, sklenjenih med Jugoslavijo in Avstrijo povodom obiska državnega kancelarja Seipla. Ljuba Davidović je zahteval imenovan celokupne opozicije, da se stavi na dnevni red interpelacija o reškem vprašanju, nakar je predsednik naznanil, da se bo o nujnosti te interpelacije sklepalo in tudi o stvari govorilo, odklonil pa je, da postavi interpelacijo izrecno na dnevni red.

Končno je večina sprejela predloženi dnevni red, nakar je bila seja ob 11.45 zaključena in sklicana prihodnja za danes ob 10. dopoldne.

Demaršu antante v Sofiji

PARIZ, 21. Francija je dala inicijativo za to, da stori skupno z ostalimi velisilami v Sofiji korak ter nasvetuje sofijski vladi, naj izvede niški protokol. Kakor se doznava, je Italija že odobrila ta načrt, dočim se Anglija še ni izrazila o njem, baje zaradi tega, ker se angleški ministrski predsednik še ni vrnil v London. Kakor doznava londonski poročevalec «Tempus», bo Anglija takoj po povratku Baldwin pristala na ta načrt.

BEOGRAD, 21. Po neki vesti iz Pariza je jugosl. vlada sprejela od Bolgarske predlog glede sestanka jugoslovenskih in bolgarskih delegatov dne 1. oktobra v Nišu, da se izvrše sklepi niškega sporazuma. Službene potrditve te vesti v Beogradu ni dobili.

SOFIJA, 21. Vsa znamenja kažejo, da pride v kratkem do kabinete krize. Socialisti zahtevajo, da izstopi iz kabineta nacionalno-liberalni minister Smilov. Oni odklanjajo vsak kompromis in groze, da odpokličejo svojega ministra Kazasova, ako se ne ugodijo njihovi zahtevi še pred razpisom novih volitev v sobranje. Cankov se nahaja na razpotju, ker zahtevajo zlasti zunanje-politične razmere bolj nego kdaj prej edinstvo kabineta, na drugi strani pa groze nacionalni liberalci, da izstopijo iz kabineta samo v slučaju, ako demisionira Cankov in mu poveri kralj zopet sestavo vlade.

BEOGRAD, 21. Po poročilih iz Pariza in Londona sta Anglija in Francija odgovorili Bolgarski na njeno protestno noto radi ultimata Jugoslavije. Obe vladi sta odgovorili, da mora Bolgarska zadostiti vsem obveznostim mirovne pogodbe, ki jo je sklenila s sosednimi državami, te pa imajo popolno pravo, da se organizirajo za zaščito svojih mej pred vpadi razbojniških tolp, kakor to določa mirovna pogodba. Doznava se, da je ta odgovor napravil v sofijskih političnih krogih porazen vtis, ki še bolj potencira resni položaj. Dalje se doznava, da člani male entente popolnoma odobravajo korak jugoslovenske vlade kot popolnoma umesten.

Zdravstveno stanje princezini

RACCONIGI, 21. Poročilo o zdravstvenem stanju princezine Mafalde in Ivane pravi: Pogoji so zadovoljivi. Bolezen se nahaja še vedno v kritičnem stanju.

Trupla žrtve janinskega pokolja v Rimu

RIM, 21. Jutri ob 15. bodo prispela na postajo Termini trupla žrtve zločina pri Janini. Na postaji jih bo sprejela celokupna vlada z ministrskim predsednikom na čelu, drž. podtajniki, zastopstvo parlamenta in vseh drugih civilnih in vojaških oblastev, zastopniki fašistske stranke, udruženja bivših bojevnikov in invalidov in odbor bivših sirot. Zelo verjetno je, da se bodo udeležili sprejema vojvoda Austrijski, grof Torinski in princ Videmski. Cerkevni obredi se bodo izvršili v cerkvi sv. apostolov, odkoder bodo trupla zopet prenešana na postajo. Ministrski predsedništvo je izdalo za vzdrževanje reda stroge določbe, ker bo naval ljudstva gotovo velikanski.

Mussolini še ne pojde v Turin

RIM, 21. Sinoči je ministrski predsednik izjavil on. Olivetti-ju, s katerim se je razgovarjal o položaju v Turinu, da je moral radi nujnih državnih poslov odložiti obisk Turina.

Mednarodna konferenca katoliških akademskih udruženj

SOLNOGRAD, 20. Danes je bila otvorjena mednarodna konferenca «Pax Romana», ki ima namen zblizati akademski udruženja vse Evrope; na konferenci so zastopane skoro vse evropske države.

Turki zasedli Boulak Breschi

PARIZ, 21. Iz Carigrada prihaja vest, da so turke čete zasedle sporno ozemlje pri Boulak Breschi na trško-perzijski meji.

Jordanski o rusko-italijanskih odnosih

Priznanje ruske vlade. — Politični in trgovinski odnosi. — Rusija in Vatikan

RIM, 21. Današnja «Tribuna» prinaša dolg razgovor svojega urednika z ruskim pooblaščencom v Rimu g. Jordanskim o političnih in gospodarskih odnosih med Italijo in Rusijo. Posebno zanimivo so izjave Jordanskega glede ugodnih posledic, ki bi jih imelo priznanje «de jure» sovjetske vlade s strani Italije za izboljšanje trgovinskih odnosov med prizadetima državama.

Ruska vlada — je rekel Jordanski — sicer ne smatra priznanja «de jure» za bisiven predpogoj za vzpostavitev trgovinskih odnosov med Italijo in Rusijo; saj je znano, da so bili trgovinski odnosi med državama deloma že vzpostavljeni, kljub temu, da ni Italija še priznala Rusije. Toda realnost je pokazala, da ti odnosi še ne morejo razviti do iste višine, kakor bi se sicer, ako bi tem odnosom odgovarjali tudi politični. Resnica je, da bi moralo priti do političnega priznanja pred obnovitvijo trgovinskih odnosov in ne narobe. Na ta način bi se trgovinski odnosi naglo razvijali na polju, kjer bi sicer zdeli ob vsakem koraku na nepremagljive ovire. V državo, ki ni politično priznana, nimajo trgovci nikakega zaupanja; dalje ima to za posledico spore in zamude. Pomislite n. pr. — je pripomnil Jordanski — na vse neprilike, ki jih povzroča pomanjkanje konzulatov!

Rusija je dala Italiji dve široki poljedelski koncesiji na jugu: toda do danes se jih Italija še ni poslužila. In tega ni storila morda toliko radi pomanjkanja potrebne kapitala, ampak radi nezaupanja, ki ga rodi nepriznanje Rusije.

Glede odsega sedanjih trgovinskih odnosov med Italijo in Rusijo, je Jordanski rekel, da se je nekaj že pripravljalo, a to ni bilo nič v primeru z onim, kar bi se dalo napraviti. Ruska trgovina se je vedno posluževala večinoma zvez preko Črnega morja; in tako tudi pred vojno: pristanišča ob Črnem morju so najbližja pokrajina, ki so bogata na žito, petroleje, premoğu in lesu. In to je ravno — je nadaljeval Jordanski — moment za izvoz v severne države in Italijo; mi imamo na razpolago danes okoli 500 mil. pudov (pud=16/38 kg) žita za izvoz.

Zelo razširjeno je mnenje, da je Rusija sicer zelo bogata država, toda njeno bogastvo da ni deloma realno, ker leži globoko pod zemljo, in ga je treba šele dvigniti. Take govorice prav radi razširjajo naši politični nasprotniki ali pa oni, ki se bojijo Rusije kot konkurenčije na mednarodnem trgu. Seveda ni močnega zanikati, da je revolucija za gotov čas precej razrahljala industrijo. Toda danes je v notranjosti vzpostavljen popoln red in vsa naša prizadevanja stremijo za preureditvijo državnega gospodarstva. Izkoriščanje petrolejskih vrelcev je skoro doseglo predvojne številke; v rudnikih ob Donecu gre delo od rok. Tudi vesti o pomanjkljivosti prevoznih sredstev so pretrane. O tem so se lahko prepričale inozemske organizacije za pomoč Rusiji, ki so delovale med nami v času, ko je bil pri nas najhujši nered.

Na urednikovo vprašanje, kaj misli o položaju v Nemčiji, se je Jordanski nasmehnil ter rekel, da on ve samo to, kar drugi vedo.

Vatikan in Rusija

Glede odnosov med Rusijo in Vatikanom je Jordanski izjavil, da uradni odnosi še ne obstajajo; toda Vatikan bi lahko potem njega kaj storil tozadevno. Edina zveza med Rusijo in Vatikanom tvori podporna misija Vatikana, ki ima svoj sedež v Moskvi. Vatikan nam še nadalje pošilja pomoč; ni res, da nam jo je ustavil po postopanju proti katoliškim duhovnikom. Sicer pa je res, da Rusija danes ne potrebuje več toliko pomoči kakor nekoč.

Sirjenje pravoslavne vere na Čehoslovaškem

O sirjenju pravoslavne vere na Čehoslovaškem je rekel Jordanski, da ta zadeva pravi nič ne briga republikanske Rusije, ki je pustila pravoslavni cerkvi popolno prostost. Verjetno je, da propagirajo pravoslavno vero ruski izseljenci, ki so pa večinoma sovražniki republikanskega režima.

K zaključku je Jordanski omenil, da mora oni, ki govorijo o Rusiji, vedno imeti pred očmi dejstvo, da biva danes v Rusiji drugačen narod kakor za časa carjev. Izkustvo zadnjih let je navdalo ruski narod z navdušenjem, z vero vase in z gotovostjo, da se upa živeti lastno gospodarsko življenje v sodelovanju z drugimi narodi, ako ga vpoštevajo, sicer pa tudi sam zase.

Bivši španski minister Alba

priljubljen stopiti pred sodišče

BRUSELJ, 21. Bivši španski minister za zunanje zadeve, ki se sedaj nahaja v Bruselju, je izjavil zastopnikom tiska, da mirno pričakuje nadaljnega razvoja dogodkov na Španskem ter da se ne boji groženj in obrekovanj. Branil je vedno z vso verno ustavo; iz Španije ni zbežal v vladnem avtomobilu, ampak v lastnem. Na meji so ga orožniki lepo pozdravili. Alba je pripravljen stopiti pred sodišče, a pod pogojem, da je le-to pravilno sestavljeno.

Mali spopadi med komunisti

in vojaštvom na Bolgarskem

SOFIJA, 20. Bolgarski brzojavni urad javlja, da je prišlo v mestu Stara Zagora preteklo noč do incidenta, ki so ga izzvali komunisti s tem, da so oboroženi napadli vojašnico. Vojaštvo se je postavilo v bran ter otvorilo na komuniste ogenj. Pet komunistov je bilo ubitih, 10 ranjenih. V isti noči so skušali komunisti napasti komisarijat v Cirpanu, a policija jih je razgnala. Pri spopadu je našlo smrt 6 komunistov. Tudi v Novi Zagori je prišlo do malih prask; policija je napravila takoj red. Na ostalem ozemlju Bolgarske vlada popoln mir. (Ste-fani).

Zvišanje železniških in poštinskih pristojbin na Poljskem

VARSAVA, 21. Vlada je sklenila zvišati železniške in poštne pristojbine in sicer s 1. oktobrom. Železniške tarife bodo dvignili za 100 odstotkov, poštne pristojbine doma za 200 odstotkov, za inozemstvo pa za 250 odstotkov.

Pomen francosko-angelskih pogovorov za pogajanja radi odškodnin

PARIZ, 21. Odhod angleškega ministrskega predstavnika Baldwinja je bil doleten za večer, pa je bil v zadnjem hipu prenehan za en dan. Včeraj jutraj se je Baldwin podal s svojo gospo v Versailles, kjer si je po obedu ogledal grad in park. Opoldne bo Baldwin odpotoval v London.

Francosko zadoščenje

Zaenkrat niso, vsaj uradno, naznanjeni nadaljnji pogovori; vendar ne prikrivajo francoski uradni krogi svojega zadoščenja nad včerajšnjim dogodkom. Sestanku med Poincaréjem in Baldwinom se pripisuje bolj psihološki nego politični pomen, akoravno je splošno znano, da je bilo včeraj angleško poslanstvo ves dan v trajni telefonski zvezi z londonskim zunanjim uradom. Dvomi se tudi na splošno, da bi včerajšnjemu pogovoru mogla slediti kakšna neposredna sprememba v stanju odškodninskega vprašanja.

Zelja za vzpostavitev pristranskih angleško-francoskih odnosov se menda čuti v Londonu ravnotako kakor v Parizu, ampak ne sme se izpustiti iz vidika dejstva, da je stališče Anglije glede Nemčije še vedno ravnotako oddaljeno od francoskega, kakor pred mesecem dni.

Splošno se misli v francoskih krogih, da je sprememba položaja v Nemčiji, ki se nagiba k spoznanju, da se je francoska politika obnesla, prisilila Baldwinja upoštevati, da je zmaga v Porurju na francoski strani. Tedaj imajo Angliji to najglavnejšo skrb: da ne bodo izključeni od pogajanj, na katerih se bo moralo vprašanje odškodnin končno urejati.

«To je Baldwin gotovo omenil Poincaréju» — piše «Petit Parisien». — «Odgovor ni mogel biti dvoumen: Nikoli ni Francija niti mislila na to, da bi reševala odškodninsko vprašanje brez svojih zavetnikov. Poincaré je dal tudi razumeti, da ni nasproten medzavetniški konferenci, ampak pod pogojem, da morajo biti temeljito pripravljene, tako da bodo vsa presenečenja in neredi izključeni. Z drugimi besedami povedano sta oba načelnika vlad pripravljena izdelati skupno v ugodnem trenutku definitivno uredbo odškodninskega problema, akoravno sta drugače različnega mnenja glede vprašanja, kako se bi Nemčija prisilila k plačanju. To je dober začetek za nadaljnje pogovore, pa bodisi za take, kakor je bil včerajšnji, ali pa za širše, ki se bodo lahko vršili v Londonu in v Parizu.

Ruhrsko vprašanje

Današnje stališče pariške vlade se da najbolje ugotoviti po teh-le kratkih vrsticah, ki jih objavlja «Intransigence»: «Ako je kdo dobro pogledal to delo Poincaréja, mora priznati, da je Francija imela prav. Znal je čakati, da jo bodo dogodki opravičili in je sedaj na tem, da bo prisilila Nemčijo k popuščanju. Francija se ne more odreči niti zapustiti postojank, do katerih je prišla s svojo energijo in ne more privoliti v nadaljnje koncesije glede minimuma odškodnin in garancij, ki jih je doletela».

Znano je, da se je na predvečer sestanka z Baldwinom Poincaré na dolgo pogovarjal z belgijskim ministrskim predstnikom Theunissenom, ki se je takoj nato povrnil v Bruselj ter poročal na prvi seji ministrskega sveta o tem pogovoru. V Bruslju so prepričani, da se stališči Francije in Belgije vsaj v glavnih točkah popolnoma krijejo. Jaspas je podal podrobno poročilo o zunanjem položaju, tako glede ruhrskega vprašanja, kakor glede pogovorov v Berlinu.

Kar se tiče Porurja, se je napetost v zadnjih desetih dneh znatno poostila. Znači jasno izdajajo, da se nemški odpor blizu svojemu koncu. Nemški delavci se povsod vračajo na delo, številni so oni, ki se poslužujejo železnice, katero izkorišča francosko-belgijska režijska. Na drugi strani postajajo vedno bolj redki slučaj sabotaže in atentati.

Glede Stresemannovih govorov prevladuje mnenje, da so kancelarjeve ponudbe v protislovju s smernicami, ki so začrtane v «rumeni» in v «sivi» knjigi, kateri vsebuje temeljne točke francosko-belgijske politike. Predpogoj za pogajanja z Nemčijo je prenehanje pasivne rezistence in preključitev ozdravljive. Izpraznitev Porurja, katero je nemška vlada vključila med svoje prve pogoje, se ne more izvršiti.

šiti drugače, kakor v razmerju z izpolnitvijo nemških obvez. Vsak pogovor v nasprotnem smislu zavlačuje pogajanja.

Nov nemški korak zavrnjen v Parizu

BERLIN, 21. Politični krogi v Berlinu so osupnjeni, ker je «Temps» očital Stresemannu, da hodi po isti poti, po kateri je hodil njegov prednik Cuno. Članek je prišel s Quai d'Orsay in je tem bolj značilen, ker ste dobili baš v teh dveh dneh francoska in belgijska vlada obvestilo, da bo Nemčija ustumno ali pismeno predložila nove poudbe glede odškodnin. «Ako očita «Temps» Stresemannu, da je ponudil prazno slamo» — je pripomnila sinoči osebnost, ki uživa velik ugled v nemškem političnem svetu — «pomeni to, da želi Francija še nekaj drugega razen odškodnin».

Odpravljanje naših šol se nadaljuje

Kr. naučno skrbstvo v Trstu je v sporazumu z istrskim deželnim odborom sklenilo, da s prihodnjim šolskim letom spremeni hrvatski šoli v Močibobih in Novakih pri Motovunu v italijanski. Uradno obvestilo o tem koraku pravi, da se je to zgodilo valed zahtevne prebivalstva v omenjenih dveh krajih. Le dvoje je mogoče: Ali v Močibobih in Novakih živijo posebne vrste Hrvatov, ki nimajo nič skupnega s tradicijami ostalih istrskih Hrvatov, kateri so se desetletja in desetletja borili vztrajno, da so dosegli šole v svojem jeziku, ali pa stojimo pred novim načinom, s katerim se odjemlje naše šole, namreč da se preskrbijo potrebni podpisi, da se protizakoniti oblastveni ukrepi krijejo. Kako se preskrbijo podpisi za italijanske šole v slovenskih krajih, dobro vemo; saj zadnja leta nismo živeli v glavo v zaključku Pa, da ne delamo nikomur krivice. Vzemimo, da je res ljudstvo v Močibobih in Novakih zahtevalo italijanske šole iz lastne, svobodne volje in iz svojega prepričanja. Lepo je, da se je tej volji ljudstva ugodilo. Popolno pa bi bilo postopanje kr. naučnega skrbstva v Trstu, če bi upoštevalo stotine prošenj za hrvatske in slovenske šole, ki so podpisane večkrat od več nego 100 družinskih očetov in ki se pravišjo nekeje v najzadnjih predelih vladne palače na trgu Unità.

Na meščanski šoli v Tolminu

bo vpisovanje v ponedeljek, 24. t. m. od 9. do 11. ure. K vpisovanju naj pripeljejo učence in učence z zadnjim šolskim spričevalom starši ali njih namestniki. V prvi razred se sprejemajo učenci in učenke, ki so končali z dobrim uspehom 5. š. l. na ljudski šoli. Redni pouk se prične s 1. oktobra. — Ravnateljstvo.

Centralno bogoslovno semenišče v Gorici

Centralno bogoslovno semenišče se odpre dne 12. oktobra. Ta dan morajo biti v teku popoldneva vsi gg. gojenci v zavodu, kjer bo naslednji dan ob 8. uri sv. maša «De Spiritu S.» Predavanja začnejo dne 15.

Za sprejem je potrebno: 1) zakonito rojstvo, 2) krstni list in domovnica; 3) spričevalo o lepem vedenju izdano od domačega dušnega pastirja; 4) potrebno zdravje, dokumentirano z zdravniškim spričevalom; 5) spričevalo o absolviranju gimnaziji oziroma tretjem razredu liceja.

Prošenje za sprejem je treba nasloviti na pristojni ordinarijat: rojeni in pristojni v gorško nadškofijo na ordinarijat v Gorici, rojeni in pristojni v tržaško-koperško škofijo na ordinarijat v Trstu, rojeni in pristojni v škofijo Poreč-Pola na ordinarijat v Poreču in rojeni in pristojni v škofijo Krk (Veglia) in sicer v kraje, ki pripadajo danes Italiji — na ordinarijat v Zadru.

Učna doba traja štiri leta. Morebitne nadalnje informacije dajejo posamezni ordinarijati ali po podpisani. Ker je pomanjkanje duhovščine veliko, dobijo gg. kandidati po dovršenih študijah lahko takoj službo.

Vladno posojilo tržaški industriji. Sinočni «Piccolo delle ore diciotto» poroča, da bo vlada nakazala petim večjim tržaškim industrijskim podjetjem posojilo v skupnem znesku 138 milijonov proti 4.50 letnim obrestim za dobo 35 let.

Obisk milanskih delavcev. Iz Milana je prišlo v četrtke 2000 delavcev milanske tvrdke Marelli. Delavci so bili v Trstu slovesno sprejeti. Obiskali so tudi Gorico in bojna polja.

Slov. akad. fer. društvo «Balkan». Danes zvečer ob 20. se bo vršil XXVI. redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1) nagovor predsednika, 2) prečitavanje zapisnika XXV. občnega zbora, 3) poročila posameznih odbornikov in preglednikov, 4) društveni poslovnik, 5) volitev novega odbora, 6) slučajnosti. Pozivamo tovariše, da se zbora udeležijo množično. Odbor vabi tudi prijatelje društva.

Iz Nemčije v Ameriko v vodilnem zrakovu.

WASHINGTON, 20. Ameriška vlada je dala zgraditi v Nemčiji vodilni zrakov, ki bo novembra meseca odplul proti Ameriki. Na odprtem oceanu bo ladja, ki bo kazala zrakovu pot. Zrakovplov bo ubral pot mimo francoske obale, nad Azorskimi ter Bermudskimi otoki, nato bo krenil proti severu ter končno pristal v hangarju v New-Yersey.

Mednarodna trgovska konferenca za odpravo potnih listov

DUNAJ, 20. Udruženje dunajskih trgovcev naznanja, da je pričelo z delom za sklicanje mednarodne konference, ki naj bi končno odstranila ovire, ki jih stavi proti trgovini vpejala potnih listov. Kot podlaga bi služili: odprava potnih listov, obnovitev varnostnih ukrepov za varnost države.

DNEVNE VESTI

Iz tržaškega življenja

Dve nesreči pri delu. Težak Josip Petz, star 43 let, stanujoč v ulici Mura št. 24, je včeraj popoldne pri delu na neki tovorni ladji, zasidrani ob pomolu Teresa, padel s krova v skladišča ladje. Zdravnik rešilne postaje, ki je bil telefonično poklican na lice mesta, je dočkal, da je Petz zadobil notranje poškodbe; pobil se je tudi po desni strani prs. Prepeljali so ga v mestno bolnišnico.

Včeraj popoldne je mehaniku Karlu Rode, staremu 23 let, stanujočemu v ulici Lavoratori št. 23, pri delu v tovarni «Satima» v Šklednju padel na spodnji del hrba velik kos železa ter mu povzročil precej veliko rano. Ponesrečenec je dobil prvo pomoč od zdravniške rešilne postaje, nato so ga z avtomobilom istega zavoda prepeljali na dom.

Samomor 74-letne starke. Včeraj popoldne se je v svojem stanovanju v ulici Michelangelo Buonarroti št. 1, zastropila s solitorno kislino 74-letna Santa Pess. Ko je njen mož, s katerim je starka živela skupaj, zapazil, kaj se je zgodilo, je poklical nekoga zasebnega zdravnika, ki je uvidel, da je stanje starke zelo nevarno. Dal jo je nemudoma prepeljal v mestno bolnišnico, kjer so ji izprali želodec. Kljub temu je starka kako uro po tem umrla v strašnih bolečinah.

Kakor je izjavil mož samomorilke, si je starka vzela življenje, ker ji je bil hišni gospodar pred kratkim odpovedal stanovanje.

Dva razpezovalca kokaina aretirani. Pred sinočnim so policijski agenti aretirali v starem mestu nekoga Natale Chiaco in neko Sofijo Delzotto, oba stanujoča v ulici Pescheria št. 9. Parček je namreč razpezoval kokaino po raznih staromestnih brezicah. Oba sta bila po zaslišanju odvedena v zapor v ulico Coroneo.

Vesti z Goriškega

«Mrak» v Gorici. Velik uspeh, ki ga je doživela drama «Mraka povsod, kjer se je predstavlja, v posebni meri se v Idriji, je napotila odbor «Adrije», ad je sklenil uprizoriti to dramo tudi v Gorici. Na ta sklep je mnogo vplivala tudi obča želja goriške javnosti. Opozarjamo, da se bo predstava vršila nepreklicno danes, v soboto 22. t. m. ob 20. v Trg. domu. V soboto vsi v Trgovski dom!

Poslovni večer dijaštva. Za to prireditve «Adrije» se z mrljico nagostijo vrše predprave. Vsekakor obeta biti ta večer res nekaj izrednega. Dekoracija dvorane je prav originalna. Gorica gotovo ni še videla kaj takega. Tudi to bo pripomoglo k harmoničnem poteku celotne prireditve — dostojnega poslovnega večera našega dijaštva. Spored prireditve objavimo prihodnjik.

Sv. Lucija. V nedeljo, dne 23. septembra igra dramatični odsek akad. društva «Adria» iz Gorice Petrovičovo dramo v 3. dej. «Mrak» in burko «Na skoku». Obe igri, zlasti «Mrak» sta dosegli v Ajdovščini in Idriji zelo lep uspeh in vzbudili splošno zanimanje in priznanje. Zelim, da bi tudi naše sorojake v Sv. Luciji in okolici zanimali in da ne zamudijo ugodne prilike, da si jo ogledajo. Tolminci, v nedeljo popoldan ne zamudite nas obiskati v sv. Luciji. Pridite, da se nekoliko navzpete duševnega razvedrila in zabave. — Igra se prične ob 4. popoldan v dvorani g. Mikuzja.

Dobrovolje. Bralno in pevsko društvo v Dobrovoljah na Vipavskem se tem potom zahvaljuje vsemu občinstvu, ki je blagovolilo posetiti našo prireditev dne 16. t. m. Srčna hvala vsem, kateri so darovali različno blago za srečolov. Posebno se zahvaljujemo gospodom trgovcem iz Ajdovščine za obilne darove in g. notarju Lokarju za izkazano nam prijaznost in darovano svoto, katero poljemo s čistim dobičkom vred Dijaški Matlici. — Še enkrat torej vsem skupaj najlepša zahvala.

Evharistični shod v Logu pri Vipavi se je vršil v sredo 12. t. m. in ne v nedeljo, kakor je bilo pomotoma sporočeno. Obenem bi bilo še sporočiti, da je sodeloval na tem shodu s šturskim tudi pevski zbor iz Vrhopolja.

Gospodarstvo.

Gibanje tečajev na italijanskih borzoh

Kupčije na italijanskih borzah so poleti navadno klavrne, toda letos sta bila julij in avgust vendar precej živahna. Kljub neugodnim poročilom o angleški in ameriški industriji so bili tečaji na italijanskih borzah trdni, kajti padajoči konjunkturni val ni še objel italijanskega industrijskega življenja. Dobro so vplivale na tečaje razpoložljive svoje kapitala, ki so prišle v porabo pri novih delnicah. Samo na državne vrednostnice je nejasni politični položaj nekoliko vplival. Kljub temu pa je znašalo indeksno število o padanju v juliju 0.33, medtem ko je zaznamovati v avgustu zvišale za 0.55%. Povprečne obresti državnih vrednostnic, ki so znašale v juniju po računu prof. Bacchija 5.51%, so narastle na 5.52%, in so padle potem v avgustu na 5.49%. Pri delnicah bančnih, prevoznih in industrijskih podjetij je poskočila povprečnica tečajev v juliju in avgustu za 5%. K temu je pripomoglo dvigovanje tečajev delnic veleindustrije, predvsem delnic «Ansaldo», toda posebno je treba poudariti dvigovanje tečajev rudniških in avtomobilskih podjetij. Povprečnica tečajev teh podjetij izkazuje konec avgusta, da so se dvignili za 47% v primeru z decembrom 1. 1922. Tudi delnice električnih podjetij so silile navzgor radi finančne krepitve dotičnih delniških družb.

Italijansko-grški spor je povzročil v začetku tega meseca padanje tečajev, pri čemer pa so bile prizadete samo državne vrednostnice, delnice železnice in nekaterih tovarnih kemikalij. Vest o rešitvi tega spora seveda tudi ni bila brez posledic, in to tem bolj, ker stojijo sedaj italijanske borze pod visokim povojnih poročil o dohodkih od davkov in o krenju pasiv trgovinske bilance.

V središču zanimanja stojijo sedaj bančne delnice, medtem ko se je zanimanje za industrijske vrednostnice nekoliko poleglo. Delnice «Banca Commerciale Italiana» so poskočile v zadnjem tednu za 60 točk, delnice «Credito Italiano» pa za 35. Vzroki dvigovanja tečajev bančnih delnic tičijo gotovo predvsem v povojnih poročilih o skorajšnjih polletnih bilancah.

Na ostalih trgih je bilo opaziti manj valovanja. Delnice prednih podjetij se držijo na svoji višini, dasi niso poročila o zaposlenosti te industrije nič kaj povoljna. Kar se tiče državnih papirjev je imela rešitev italijansko-grškega spora nanje dovoljen vpliv. Pri deviznih tečajih se je pokazalo, da stojijo pod dojemom reške krize, da si je bilo videti pri liri nekako počasno stremenje navzgor.

Na tržaški borzi se je dvigovanje delnic zavarovalnih družb, ki je trajalo mesece, ustavilo, kajti delnice «Assicurazioni Generali» in «Riunione Adriatica di Sicurtà» so popustile. Kljub temu pa so bile vse delnice, ki so bile na ponudbo, hitro razprodane.

To in ono

Izid volitev na Irskem. Končni izid irskih volitev, kateri je bil vsled skrajno zamotanega proporcionalnega volilnega sistema še le sedaj ugotovljen, je sledeči: Vladna stranka 63 poslancev (dobil je 415.143 glasov); republikanska stranka 44 poslancev (286.161 gl.); farmerji 16 posl. (135.972 gl.); delavska stranka 15 posl. (94.291 gl.). Ker razen republikancev vse druge stranke priznavajo pogodbo z Anglijo in irsko dominionsko ustavo, bo vlada v temeljnih vprašanjih, ki se tičejo razmerja do Anglije razpolagala z več nego dvetretjinsko večino, namreč z 109 glasovi. Če se presojajo irske volitve na podlagi glavnega vprašanja, ki je bilo predloženo volilecem, namreč, je-li so pripravljene priznati pogodbo z Anglijo, tedaj nam kažejo gornje številke, da so dobili zaupnico umerjeni Sinfenierovci, kateri so svojo ječasnno pogumno prekinili obupni boj naroda, ko je Anglija ponudila najvišjo mero koncesij.

Borzna poročila.

Trst, dne 21. septembra 1923.

Valuta na tržaškem trgu.	0-11	0-13
avstrijske krome	0.0315	0.0335
čehoslovaške krome	66.75	67.25
dinarji	94.20	94.40
leji	10.50	11.00
marke	0.25	0.40
dolarji	22.25	22.40
francoski franki	181.75	182.25
švicarski franki	895.00	899.00
angleški funti papirnati	161.40	161.75

Mali oglasi

se računajo po 20 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 2. — Debele črke 40 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 4. — Kdor išče službo, plača polovično ceno.

KADI in sodi, enovprežen voz, se prodajo. Naslov pri upravnistvu. 1317

RAZPRODAJALEC za zalogo vina v kakem okraju novega mesta v Trstu se išče. Prednost imajo oni, ki razpolagajo s lastnim prostorom in jamstvom. Ponudbe na Kmetijsko društvo v Vipavi. 1318

BRILJANTE, zlato, srebro in platin po najvišjih cenah. Dajem predujme na dragulje. Pertot, Via S. Francesco 15, II. (45)

KRONE, srebro, zlato in platin kupujem. Plačam več kot drugi. Zlatarna Povh Albert, Trst, via Mazzini 46. 58

KRONE, goldinarje, zlat denar, platin, zlato, plačujem dražje kot drugi. Zlatarna, via Ponte della Fabbra 1. 1303

SEDLARSKI POMOCNIK, dobro izurjen, se išče. Lovrenc Knafele, sedlar, Radohovavas - Sv. Peter na Krasu. 1309

POZOR! Kupim sveže in suhe gobe, suhe čeplje na drobno in na debelo. Ponudbe Ferd. Giraud, Hespelje 38. (Gostilna Baša). 1313

NA STANOVANJE in hrano v Mariboru se sprejmejo 2-3 dijaki. Pojasnila pri upravnistvu. 1182

KUHARICA išče mesto pri boljši družini. Pri-možič, Via Nicolò 12, VI. 1316

TERAN, domač, pristen se dobi od 100 litrov naprej, pri Andreju Lah, Dutovlje št. 89. 1315

2 KADI veliki in dva soda prodam. Gaberje št. 43, Štanjel. 1319

ŽIVNOSTENSKA BANKA

PODRUŽNICA V TRSTU

Ulica Roma vogal ul. Mazzini. — Lastna palača. Delniška glavnica in rezervni sklad K. & S. 253.000.000. Izvršuje kulturne vse bančne in menjalniške transakcije. Uradne ure od 9-13

Urtnarji in kmetovalci pozor!

Spinača širokolistnata	... a L. 6-80 kg
Radič zelen	... 18 —
Solatina	... 16 —
Repa jesenska	... 14 —
Motivilec	... 18 —
Detelja tñkarnatka (rdeča)	... 0 —

kakor tudi vsa druga semena, trave in črejte, največje kaljivosti in čistosti se dobijo pri Kmetijski Zadrugi v Trstu, via Raffineria šte. 7.

Zaloga domačih vin.

Vipavsko, istrski refošk in kraški teran. Na debelo in za družine Via Cunicoli 8, na drobno in za družine Via Gialli 32.

Priporoča se lastnik

(468) FR. ŠTRANCAR.

35 Podpetniki iz pristnega kavčuku.

Kadar kupujete čevlje, pogledajte ako je dobro pritrjen podpetnik „PALMA“. Pazite dobro, da je v resnici Palma, ker le tako ste gotovi, da imate izdelek iz pristnega kavčuka, ki je trpežnejši kakor usnje.

Prodajalnice obuvala in čevljarji naj vprašajo cenike, katere jim pošlje zastopnik Ermanno Morgenstern, Trst, Ugo Polonio 3.

PODLISTEK

ANNIE VIVANTI:

KIRKA

Roman Marije Tarnovske. — Poslovenila G. B.

Nekega dne me je opomnil Prilukov s ciničnim nasmeškom, da se nanaša prisega tudi na Nikola Naumova.

Nikola Naumov! Bila sem ga skoro pozabila. Tudi on, tujec, oddaljeni, pozabljeni, naj bi umrl?...

Ne vem, kateremu izmed naju je prišlo na misel ga izbrati kot orodje, ga uničiti, izrabiti ga kot morilca, umoriti ga s tem, da ga izdaš kot morilca.

Verjetno je, da sem jaz mislila na vse to. Bala sem se, da ne bi mogla računati na Prilukova, slabša, brezbrizna, lenuh... Goveto sem bila jaz tista, ki sem mislila na vse intrige in sem odvrčala žuganje boginje maščevalke.

«Dobra misel,» je rekel utrujen in zamišljen Prilukov. «Bolje je, da izvrši Naumov.» In prižgal si je cigareto.

«Da, Naumov naj izvrši,» sem rekla tudi jaz. Sledil je molk.

Tedaj sem se tresla v svojem praznovrstu in svojem razjarjenem materinskem čutu sem stavila vprašanje: «Meniš — da bo zadostovalo?»

Prilukov me je pogledal, potem se je porogal z visecimi usti in odgovoril:

«Da, da — menim, da bo zadostovalo.»

XXXVIII.

Čemu obnavljati grozno zgodbo, ki jo vsi poznajo? Se zopet potapljati do grla v blato in kri one strašne dobe? Čemu pripovedovati o brzojavkah polnih mehkohe, ki sem jih poslala Naumovu, onemu strastnemu in navnemu, daljnemu zaljublencu, opisovati, s kako hvaležnostjo in veseljem je pritekel k meni?...

Potem ono počasno in zvijačno zastrupljenje njegovega duha napram Kamarovskemu — ono zlobno in bistroumno vcepjenje sovraštva do nič slutečega in dobrohotnega prijatelja? In laži, obrekovanja, in hinavsko zatiranje o fantastičnih razalljenih, posvajnih, ki da sem jih prenašala radi onega plemenitega in vlnudnega človeka.

Naumov je vse verjel — in trepetal je. Takoj ga je hotel pozvati na dvoboj, — biti se na življenje in smrt z njim, ki je bil njegov najboljši prijatelj.

A ni bilo to, kar sem jaz hotela. Tjoka je okrevale. Bolj visok, bolj miršav in bled, se je vrnil na sonce, veselo se je nalanjal na mojo roko, pozdravljaj je vsak žarek, vsako cvetko, vsakega ptička kot novoznanca.

Nisem dovolila moji duši niti za hip, da bi iskala izgovorov. Bog, grozni Bog moje bolne fantazije je sprejel pogodbo; sedaj je na meni, da jo držim.

Koj, ko je Tjoka toliko okrevale, da je lahko potoval, sem ga poslala v Rusijo k sorodnikom.

Medtem, ko sem plačevala dolg za njegovo življenje, se je moral oddaljiti.

...Tedaj je začel grozni ples, komedija treh nezavednih marionet, katerih niti sem držal v svojih nežnih rokah. Morala sem Kamarovskega, omamiti, pomiriti, razorožiti; morala sem dramiti in podgati morilno besnost Prilukova; vrhu vsega sem morala vklemiti Naumova, ga preslepiti, podvrčiti, da ga potisnem v zločin.

Ah, vse umetnosti, ki jih je zapustila Lilij, hčerka Eve in kače, ženi v podedovanju, vsobistroumno perversnost, vse prekanjeno dobrikanje — vse rafiniranost, vse, vse sem uporabila, da očaram, da zapeljem mojega sanjačca; ovila sem ga v vrtinec mojih rudečih las kakor v dišeč omotičen oblak.

Bila sem moderna Kirka, zločinska, prekanjena, polna svojeglavih nepravilnosti, ekscentrična. Zabavalo me je, če sem ga mogla veseliti in mučiti na nenaravne in grde načine; užgala sem mu z rezilom trilogatega bodalca začne trke svojega imena v roko, pritiskala sem mu nanjo ogorek cigarete... Izrabljala sem sem vse absurde poze, prevorne in otroške, s katerimi so ženske vseh časov omajale moža — ki ostaja pravzaprav vedno le priprosto in navno bitje.

Nikolaj Naumov je bil spričo te histerične nenavadnosti osupnjen in pridobil; domisljal si je, da je junak bajne strasti; predstavljal si je, da je ljubljeneč čudovite in predrzne ljubiteljice!

Včasih sem se sama spustila v to igro, ki sem jo jaz zamisljala in upeljavala. Izginal mi je izpred oči pravi namen tega zapeljavanja; uživala sem ob svoji kometnosti in sem sama gorela vsled ognja, ki